

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

II Olimpiada Historyczna Gimnazjalistów

Eliminacje Okręgowe – etap pisemny

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera **32 strony**. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test, do którego przystępujesz, zawiera **45 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **100 punktów**.
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobierz prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań, do członków Komisji.
7. Do eliminacji ustnych etapu II kwalifikowane jest 20% uczestników etapu pisemnego, którzy z testu pisemnego uzyskali najwyższe wyniki (jednak nie więcej niż 50 osób). W przypadku, gdy minimalną liczbę punktów uprawniających do zakwalifikowania do części ustnej eliminacji okręgowych uzyska więcej osób niż jedna, zostaną zakwalifikowane wszystkie osoby z tym wynikiem.
8. Na udzielenie odpowiedzi w teście masz **120 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

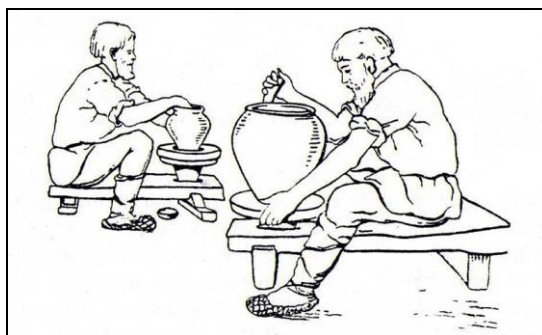
Zadanie 1. (0–2).

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

Proces przemian rozpoczął się ok. 10 tysięcy lat p.n.e. [...] Niósł ze sobą zmiany w gospodarce, technice i organizacji społecznej. Zastosowano nowe metody wytwarzania żywności poprzez wykorzystanie dziko rosnących zbóż i innych roślin, a następnie ich uprawę. Udomowiono dzikie zwierzęta [...]

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 1999.

Źródło 2. Rysunek.

Źródło: [http://www.\[...\].pl](http://www.[...].pl) [dostęp: 8.10.2017]

1.1. Podaj stosowaną w historiografii nazwę procesu przemian, który został opisany w źródle 1.

1.2. Rozstrzygnij, czy zajęcia ludności przedstawione w źródle 2. występowały przed procesem przemian opisanym w źródle 1. czy były skutkiem tego procesu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł oraz wiedzy własnej.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

Zadanie 2. (0–3).

Źródło 1. Typy pisma.

Typ A.

Źródło: <http://ciekawe.org> [dostęp: 8.10.2017]

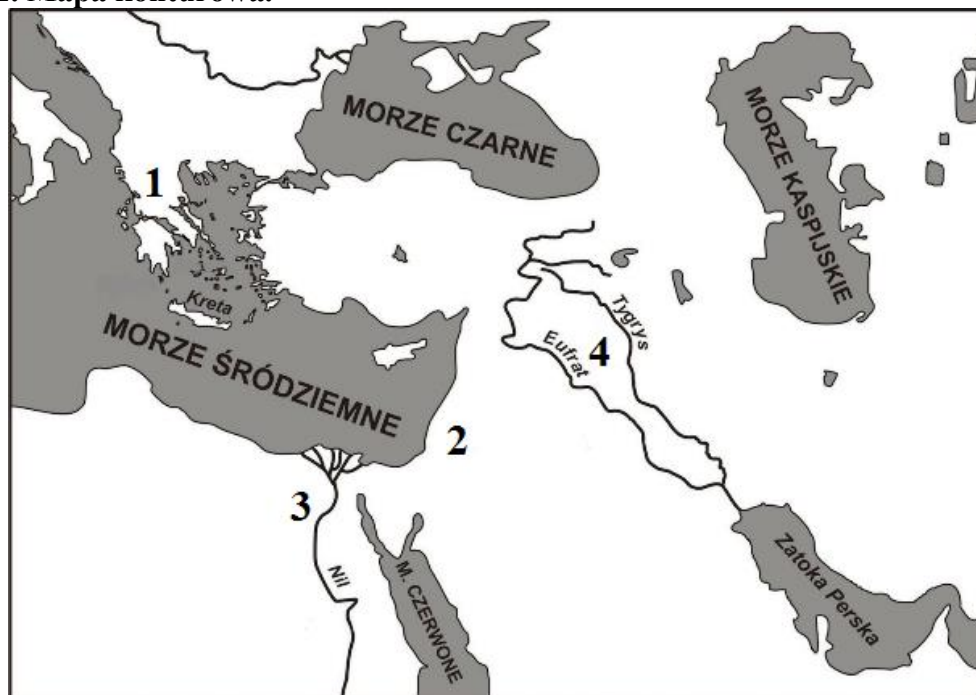
Typ B.

Źródło: <https://pl.123rf.com> [dostęp: 8.10.2017]

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Źródło 2. Mapa konturowa.

Źródło: <http://bnd.ibe.edu.pl> [dostęp: 14.11.2016] Projekt „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

2.1. Którą literą spośród 1–4 oznaczono na mapie obszar, dla którego charakterystyczny jest typ pisma A, a którą obszar, dla którego charakterystyczny jest typ pisma B. W każdym wierszu tabeli wybierz właściwą literę.

Typ A.	1	2	3	4
Typ. B.	1	2	3	4

2.2. Rozstrzygnij, czy chronologicznie wcześniej powstała cywilizacja, dla której charakterystyczny jest typ pisma A. czy cywilizacja, dla której charakterystyczny jest typ pisma B. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do wiedzy własnej.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

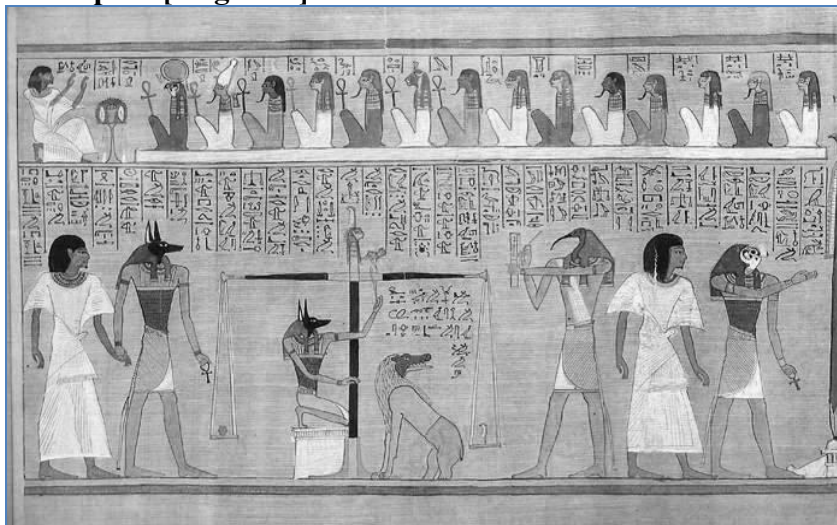
.....

.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 3. (0–2).

Źródło 1. Źródło z epoki [fragment].

Na podstawie: [http:// \[...\].eprace.edu.pl](http://[...].eprace.edu.pl) [dostęp: 8.10.2017]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Ceremonia widoczna na ilustracji dowodzi, że mieszkańcy cywilizacji, z której pochodzi źródło uważali, iż nie ma życia po śmierci.	P	F
Liczba bogów uczestniczących w ceremonii dowodzi, że religia ludu zamieszkującego teren cywilizacji, dla której charakterystyczne jest źródło, miała charakter monoteistyczny.	P	F

Zadanie 4. (0–2)

Źródło. Tyrteusz, Praworządność [fragment].

Od Apollina [...] przynieśli do kraju naszego
Słowa wyroczni, a treść miała się spełnić tych słów,
[...] Apollo,

[...] w świętym przybytku rzekł tak:

W radzie niech mają pierwszeństwo królowie przez bogów uczczeni,

W których opiece jest gród [...],

Potem zaś starcy sędziwi, następnie wybrańcy narodu

Niech uchwalają ton praw w ciągłej wymianie swych zdań.

Źródło: Teksty źródłowe do nauki historii w szkole, Warszawa 1960, nr 2, s. 12.

4.1. Rozstrzygnij, czy źródło nawiązuje do ustroju starożytnych Aten czy do ustroju starożytnej Sparty. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

4.2. Wyjaśnij, czym były *wyroczone* wspomniane w tekście.

.....

.....

.....

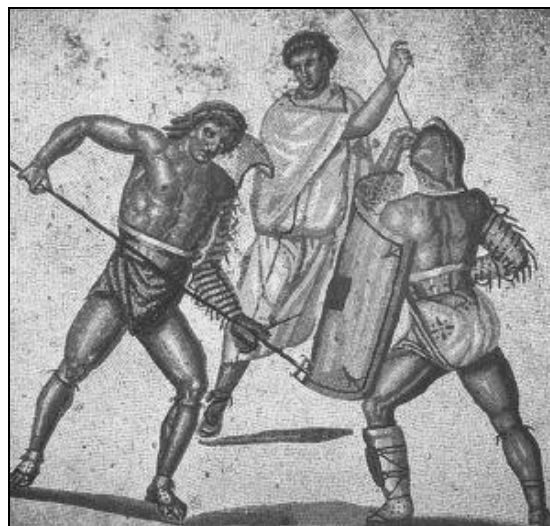
Zadanie 5. (0–1)

Źródło 1. Fotografia źródła.

Źródło: Źródła: [http://www.\[...\]2008.republika.pl](http://www.[...]2008.republika.pl)
[dostęp: 4.10.2016]

Źródło 2. Fotografia źródła.

Źródło: <http://www.focus.pl> [dostęp: 17.10.2017]

Wybierz źródło, które nawiązuje do osiągnięć kultury starożytnej Grecji i wskaż uzasadnienie wyboru spośród podanych. Wybierz źródło 1. lub źródło 2. oraz numer 1, 2 lub 3.

Źródło 1,	ponieważ	1.	przedstawia jedną z dyscyplin igrzysk olimpijskich organizowanych w starożytnej Grecji.
Źródło 2,		2.	przedstawia walkę gladiatorów, która odbywała się na zakończenie igrzysk olimpijskich.
		3.	przedstawia walkę hoplitów, żołnierzy charakterystycznych dla starożytnej Grecji.

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

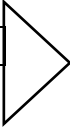
Zadanie 6. (0–3)

Źródło 1. Fragment tekstu.

Rozprawiał też w synagodze [...] i codziennie na agorze z tymi, których tam spotykał. Niektórzy z filozofów epikurejskich i stoickich rozmawiali z nim: „Cóż chce powiedzieć ten nowinkarz” - mówili jedni, a drudzy - „Zdaje się, że jest zwiastunem nowych bogów” – bo głosił [...] zmartwychwstanie. Zabrali go i zaprowadzili na Areopag, i zapytali: „Czy moglibyśmy się dowiedzieć, jaką to nową naukę głosisz?”.

Źródło: Biblia Tysiąclecia, Dzieje Apostolskie 17.16-17.19., Warszawa 1987.

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

9	1	2	3	4	5	6	7	8	
V	IV	III	II	I	I	II	III	IV	
				p.n.e.	n.e.				

6.1. Dokończ zdania – uzupełnij lukę i wybierz odpowiedź spośród podanych.

Nowa nauka, do której odnosi się tekst, narodziła się w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

6.2. Uzasadnij, odwołując się do treści źródła 1., że głoszenie *nowej nauki*, o którym mowa w źródle 1. miało miejsce w Atenach.

.....

.....

.....

6.3. Podaj jedną różnicę między poglądami szkół starożytnych filozofów wymienionych w źródle 1.

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–2).

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

W państwie [...] rozkwit niewolnictwa przypadł na okres wielkich podbojów od połowy III w. p.n.e.; taniej niewolniczej siły roboczej masowo dostarczały zwycięskie wojny [...] na samej tylko wyspie Delos można było sprzedać dziennie 10 tys. niewolników. [...]

Od I w. n.e. pojawił się postępujący kryzys niewolnictwa, gł[ównie] w rolnictwie. Proces ten był, między innymi, następstwem zahamowania wojen zdobywczych [...]

Źródło: Historia. Encyklopedia szkolna, Warszawa 1993, s. 335.

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Sytuacja niewolników, w okresach podanych w tekście, odnosi się do organizacji społeczeństwa w starożytnej Sparcie.	P	F
Źródło porównuje sytuację niewolników w Rzymie republikańskim i cesarskim.	P	F

Zadanie 8. (0–3)

Źródło. Fotografia budowli z epoki.

Źródło: <http://www.istockphoto.com/pl> [dostęp: 8.10.2017]

8.1. Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Przeznaczenie budowli zaprezentowanej w źródle dowodzi, że Rzymianie przed narodzeniem się chrześcijaństwa wyznawali, tak, jak Grecy, religię politeistyczną.	P	F
Świątynia zaprezentowana w źródle to jedna z pierwszych świątyń chrześcijańskich wybudowanych po ogłoszeniu w Rzymie chrześcijaństwa religią państwową.	P	F

8.2 Udowodnij, odwołując się do architektury budowli zaprezentowanej w źródle, że w epoce starożytnej kultura grecka miała wpływ na kulturę rzymską.

.....

.....

.....

.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

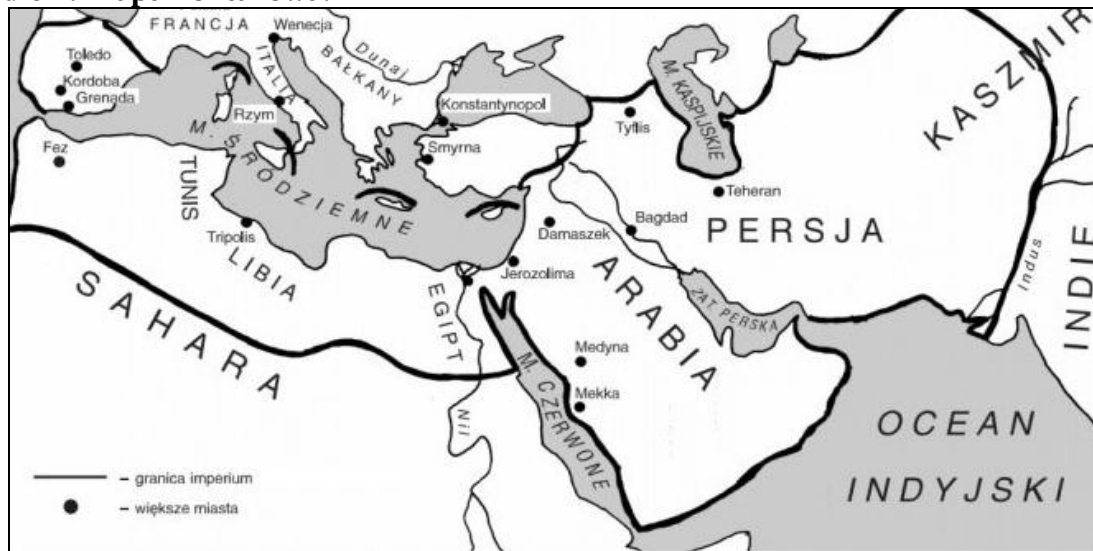
Zadanie 9. (0–1)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

Ustrój państwa był kontynuacją ustroju późnego Cesarstwa Rzymskiego. Należy jednak pamiętać, że opierał się on na wzorcach wschodnich. [...] Na czele stał cesarz. Zarzucono jednak dawne, łacińskie tytuły imperatora czy augusta zostawiając grecki tytuł basileus [...] Oddawało to dobrze charakter jego absolutnej władzy.

Na podstawie: T. Jurek, *Dzieje średniowieczne I*. Warszawa 1999, s. 14.

Źródło 2. Mapa konturowa.

Źródło: <http://historia.opracowania.pl>

Rozstrzygnij, czy terytorium zaznaczone na mapie (źródło 2) to terytorium państwa, którego ustrój opisano w źródle 1. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

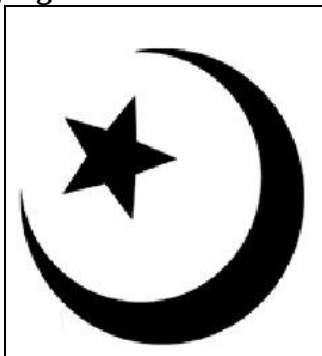
.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–2)

Źródło. Rysunek symbolu religijnego.

Źródło: <http://www.dziennikzachodni.pl> [dostęp: 14.11.2016]

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Uzasadnij, podając dwa argumenty, że w okresie średniowiecza wyznawcy religii, której symbol został zaprezentowany w źródle, odegrali istotną rolę w przekazywaniu dorobku kulturowego między Wschodem a Zachodem.

-
-

Zadanie 11. (0–3)

Źródło. Fotografia budowli.

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/.....-sztuka;3968656.html> [dostęp: 19.10.2017]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Styl, w którym wybudowana została zaprezentowana w źródle budowla jest charakterystyczny dla architektury występującej w późnym średniowieczu.	P	F
Zaistnienie na terytorium państwa Piastów budowli w stylu zaprezentowanym w źródle to jeden ze skutków przyjęcia chrztu przez Mieszka I.	P	F
Styl, w którym wybudowana została zaprezentowana w źródle budowla zapoczątkowany na Wschodzie.	P	F

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 12. (0–4)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego.

[...] poniósł śmierć męczeńską z rąk Prusów w 997 roku [...] książę wykupił z rąk Prusów ciało męczennika, płacąc złotem za nie tyle, ile ważyło.

Źródło: *Wielka Historia Polski*; J. Wyrozumski, *Dzieje Polski Piastowskiej*, (VIII w.–1370). T. 2. Kraków 1999, s. 88.

Źródło 2. Fotografia źródła z epoki. [fragment]

Źródło: <http://www.nowastrategia.org.pl> [dostęp: 29.10.2017]

12. 1. Dokończ zdania – uzupełnij luki.

Zdanie 1. *Książę*, o którym mowa w wierszu to

Zdanie 2. *Męczennik*, o którym mowa w źródle to

12.2. Rozstrzygnij, czy w źródle 2. uwieczniono postaci, o których mowa w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł (1 i 2).

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

12.3. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Zabytek zaprezentowany w źródle 2. reprezentuje sztukę

1. romańską.
2. gotycką.
3. renesansową.
4. barokową

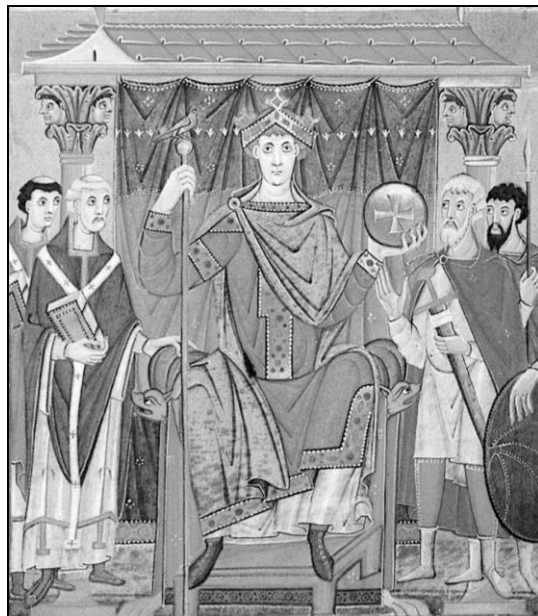
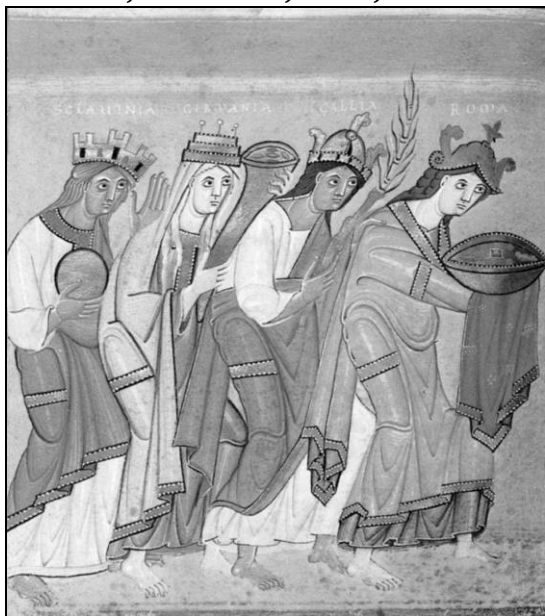
Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 13. (0–2)

Źródło. Miniatura z ewangeliarza cesarza Ottona III [część].

Napisy widoczne nad głowami postaci:

Sclavinia, Germania, Gallia, Roma

Uzasadnij, interpretując dwa wybrane elementy graficzne/symbole miniatury, że nawiązuje ona do idei uniwersalistycznych cesarza Ottona III.

Symbol 1

.....

.....

Symbol 2.....

.....

.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 14. (0–3)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

[...] cesarz rzymski z podziwem powiedział: „Na koronę mego cesarstwa, to, co widzę, jest czymś więcej, niż dochodziły mnie wieści!” [...] „Nie godzi się kogoś takiego i tak znakomitego męża, jak jednego z dostojników nazywać księciem albo hrabią, lecz przystoi wynieść w chwale ozdobionego koroną na tron królewski. I zdejmując ze swej głowy diadem cesarski, włożył go na głowę [...] dla związku przyjaźni, a zamiast chorągwi triumfalnej dał mu w darze gwóźdź z Krzyża Pańskiego wraz z włócznią św. Maurycego [...].

Źródło: Gall Anonim, *Kronika polska* [w:] *Wielka Historia Polski*. T.2., J. Wyrozumski, *Dzieje Polski Piastowskiej (VIII w.–1370)*, Kraków 1999, s. 90.

14.1. Podaj dwa skutki wydarzenia, do którego nawiązuje źródło.

-
-

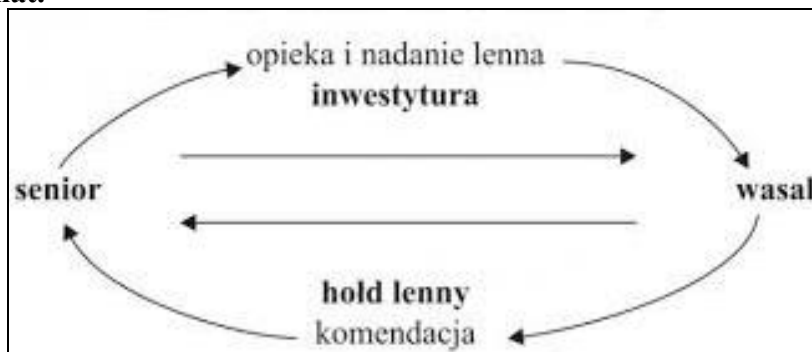
14.2. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych..

Wydarzenie opisane w źródle miało miejsce w

1. II połowie IX wieku
2. II połowie X wieku.
3. I połowie XI wieku.
4. II połowie XI wieku.

Zadanie 15. (0–3)

Źródło. Schemat.

Źródło: <http://historia.opracowania.pl> [dostęp: 7.11.2016]

15.1. Wymień dwa rodzaje renty obowiązującej chłopów w systemie, do którego odnosi się schemat.

-
-

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

15.2. Wymień jeden obowiązek seniora wobec wasala i jeden obowiązek wasala wobec seniora, obowiązujące w systemie, do którego odnosi się schemat.
seniora wobec wasala

.....

wasala wobec seniora

.....

Zadanie 16. (0–2).

Źródło 1. Tekst źródłowy [fragment].

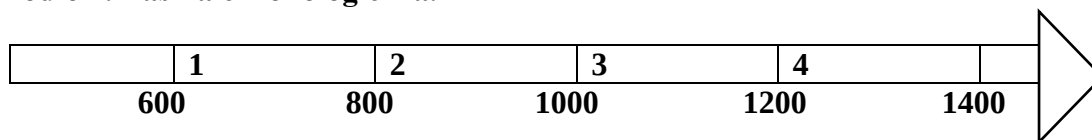
Dyktat papieski

8. On sam [papież] tylko może używać insygniów cesarskich.

9. Tylko papieża stopy całować mają wszyscy książęta.

Źródło: Na podstawie: Wiek V - XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska - Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997, s. 126.

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

Dokończ poniższe zdanie – uzupełnij luki.

Przytoczony fragment tekstu dał początek konfliktowi pomiędzy

a, co miało miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

Zadanie 17. (0–3).

Źródło. Tekst źródłowy [fragment].

Gdy poczuł, że [los] żąda od niego śmiertelnej powinności, poleca spisać dokumenty testamentowe. Przekazuje w nich w spadku czterem synom i to, co osiągnięte zasługami przodków, i następstwo [...], wyznaczając stałe granice czterech dzielnic w ten sposób, że w rękę najstarszego miało pozostać i księstwo dzielnicy krakowskiej, i władza zwierzchnia.

Źródło: Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard Warszawa 1999, s.104

17.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Władca państwa Piastów, który *poleciał spisać dokumenty to*

17.2. Podaj dwa terminy, którymi określa się zasady dotyczące sprawowania władzy, ustanowione przez Bolesława Krzywoustego i wspomniane w zacytowanym dokumencie.

-
-

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 20. (0–2)

Źródło. Fotografia źródła z epoki.

Źródło: M. Węcowski, P. Węcowski, J. Czuby, *Historia*, Warszawa 2007, s. 165.

W okresie średniowiecza ukształtowały się dwie charakterystyczne kultury. Wymień dwie cechy kultury, do której nawiązuje źródło.

-
-

Zadanie 21. (0–2)

Spośród wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

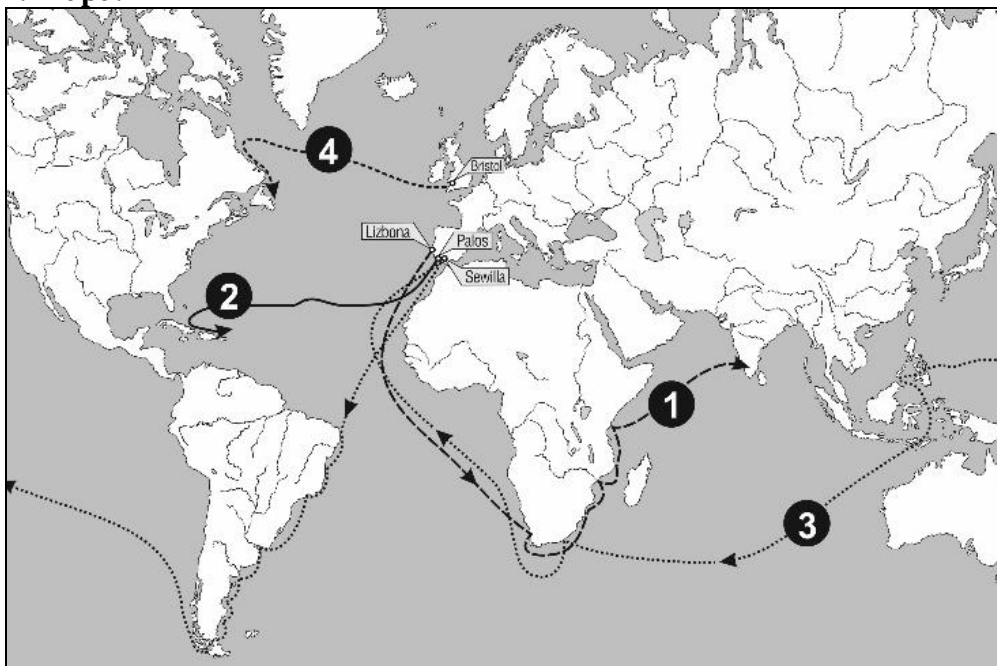
- A. Podpisanie I pokoju w Toruniu.
- B. Utrata Pomorza Gdańskiego na rzecz Zakonu krzyżackiego
- C. Władca Polski podpisał z Zakonem krzyżackim pokój w Kaliszu.
- D. Książę Mazowiecki nadał Krzyżakom pograniczną ziemię chełmińską.

Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 22. (0–1).

Źródło 1. Mapa.

Na podstawie: *Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności*, Warszawa 2008, s. 46–47.

Źródło 2. Tekst źródłowy [fragment].

Panie! [...] piszę do Ciebie ten list, z którego dowiesz się, jak przez 33 dni płynąłem z Wysp Kanaryjskich [...] na okrętach oddanych mi przez najjaśniejszego króla i królową [...] Napotkałem wiele wysp zamieszkałych przez niezliczone ludy i objąłem je w posiadanie dla Ich Wysokości [...] nie stawiano mi żadnego oporu. Pierwszej wyspie, którą odkryłem nadałem nazwę San Salvador [...].

Źródło: J. ,T. Jasiński, *Wybór źródeł do nauki historii starożytnej i średniowiecznej*, Warszawa 1999, s. 119.

Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Trasa wyprawy autora tekstu zacytowanego w źródle 1. została oznaczona w źródle 2. cyfrą
.....

Zadanie 23. (0–2)

Każdemu obszarowi geograficznemu przyporządkuj proces życia społeczno-gospodarczego w XVI wieku, na zaistnienie którego wpływ miały odkrycia geograficzne - wybierz go spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Europa Zachodnia	A	B	C	D
Europa Wschodnia	A	B	C	D

- A. Tworzenie się nowej grupy społecznej – proletariatu.
- B. Zwiększanie wymiaru pracy odtobkowej.
- C. Powstawanie plantacji bawełny.
- D. Rozwój systemu nakładczego.

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 24. (0–2).

Przyporządkuj tekst do postaci, do której działalności dany tekst nawiązuje. Tekst wybierz spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Jan Kalwin	A	B	C	D
Erazm z Rotterdamu	A	B	C	D

A. Był założycielem nowego wyznania i głosił koncepcję, że człowiek z góry przeznaczony jest przez Boga do zbawienia lub skazany na potępienie.

B. Bezpośrednią przyczyną jego wystąpień było pojawienie się [...] wysłanników papieża [...], którzy na niespotykana wcześniej skalę sprzedawali odpusty. Doprowadził do trwałego rozłamu w zachodnim chrześcijaństwie.

C. Bezpośrednią przyczyną zerwania więzi kościelnej z Rzymem stał się [jego] polityczny i osobisty konflikt [...] z papieżem.

D. Napisał, między innymi, dzieła „Podręcznik żołnierza Chrystusowego” i „Pochwała głupoty”. Dzieła rozchodziły się w tysiącach egzemplarzy po całej Europie.

Na podstawie: J. Choińska-Mika, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia. Część 2*.
Warszawa 2008, s. 48., 44, 47, 34.

Zadanie 25. (0–1).

Źródło. Tekst źródłowy.

A niechaj narodowie
wždy postronni znają,
iż Polacy nie gęsi,
iż swój język mają.

Źródło: <http://slideplayer.pl> [dostęp: 29.10.2017]

Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych i uzasadnij odpowiedź

Autor zacytowanego w źródle utworu należy do przedstawicieli epoki

1. średniowiecza
2. renesansu.
3. baroku.
4. oświecenia.

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 26. (0–1).

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Słuchano na nich sprawozdań przedstawianych przez posłów po zakończeniu [...] obrad.

Źródło: J. Choińska-Mika, P. Szlanta, K. Zielińska, *Historia. Część 2.*, Warszawa 2008, s. 81.

Rozstrzygnij, czy źródło opisuje przebieg obrad sejmiku ziemskiego czy sejmu walnego. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–3.

A.	Sejmiku ziemskiego,	ponieważ	1.	opisuje przebieg sejmiku przedsejmowego, który obradował przed posiedzeniem sejmu walnego.
B.	Sejmu walnego,		2.	w źródle opisano jedno z zadań sejmiku relacyjnego, który odbywał się po każdym sejmie walnym.
			3.	to na sejmie walnym każdy poseł miał obowiązek złożyć sprawozdanie z obrad sejmiku ziemskiego, który reprezentował.

Zadanie 27. (0–2).

Źródło. Tekst źródłowy [fragment].

Henryk, z Bożej łaski król Polski, wielki książę litewski [...]. Wiadomo czynimy niniejszym pismem [...]

4. O wojnie albo ruszeniu pospolitym nic zaczynać nie mamy bez pozwolenia sejmowego wszech stanów [...]

17. Osobiście to warujemy, iż podatków ani poborów żadnych w imionach naszych królewskich i rad duchowych [...] w Polsce i Wielkim Księstwie Litewskim i we wszystkich ziemiach naszych do Korony należących składać i postanawiać nie mamy, bez zwolnienia wszech stanów na sejmie walnym [...]

Źródło: T. Mosiek, *Historia. Od wielkich odkryć geograficznych do I wojny światowej. Ćwiczenia ze źródłami*, Poznań 2004, s. 38-39.

27.1. Dokończ zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zacytowany tekst jest fragmentem

1. konstytucji nihil novi.
2. pacta conventa.
3. artykułów henrykowskich
4. postanowień unii realnej Polski i Litwy.

27.2. Podaj nazwę zasady wyboru władcy, w wyniku której wspomniany w źródle Henryk został królem Polski, wielkim księciem litewskim [...].

.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 28. (0–2).

Źródło. Mapa.

Źródło: *Historia. Zestaw foliogramów dla nauczycieli. Szkoły ponadgimnazjalne*, Warszawa 2004, nr 3.16.

Uzasadnij, podając dwa argumenty, że terytorium Rzeczypospolitej widoczne na mapie to terytorium z końca XVII wieku.

-
-

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 29. (0–2).

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Sposób sprawowania władzy przez króla wymagał sprawnej i nowoczesnej administracji. [...] Król zaczął więc tworzyć nowe urzędy [...]. W wyniku tych działań narodziła się rozbudowana hierarchia biurokratyczna [...]. Najważniejsze jednak były przemiany w gospodarce. Ich podstawą stał się merkantylizm.

Źródło: M. Ferenc, *Epoka nowożytna. Teksty źródłowe* [...], Kraków 2001, s. 199.

29.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Informacje zawarte w tekście odnoszą się do

1. monarchii patrymonialnej w Polsce.
2. monarchii absolutnej Ludwika XIV.
3. monarchii parlamentarnej w Anglii XVII wieku.
4. monarchii oświeczonej w Rosji

29.2. Wyjaśnij, na czym polegał wspomniany w tekście *merkantylizm*.

.....

.....

.....

Zadanie 30. (0–4).

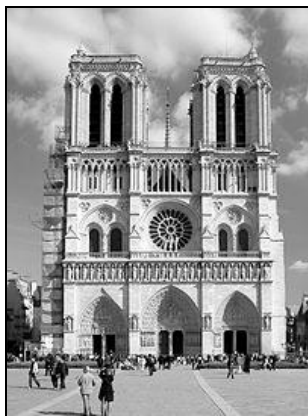
Źródło 1. Fragment opracowania.

Budowle [...] cechowały: wolność, dynamizm i życie, malarskość, wielkość, bogactwo. Wolność nie była sprzeciwieniem się wszelkim regułom, bo istniał wzór sztuki, zaproponowany przez sobór trydencki. Swoboda w architekturze oznaczała natomiast rezygnację z renesansowych regularności i proporcji

Źródło: Redakcja klp.pl [w:] [http://\[...\].klp.pl/a-7569.html](http://[...].klp.pl/a-7569.html)
[dostęp: 17.10.2017]

Źródło 2. Fotografie budowli.

A.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>;
[dostęp: 17.10.2017]

B.

Źródło: <http://www.urbanity.pl>
[dostęp: 17.10.2017]

C.

Źródło: <http://www.historiasztuki.com.pl>
[dostęp: 09.08.2016]

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

30.1. Dokończ zdanie – uzupełnij luki i uzasadnij odpowiedź, podając dwie cechy tego stylu widoczne na fotografii.

Budowla charakterystyczna dla stylu, o którym napisano w źródle 1., została oznaczona w źródle 2. literą

Uzasadnienie i

30.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Najwcześniejszy styl w architekturze ilustruje budowla przedstawiona na fotografii oznaczonej literą

Zadanie 31. (0–2)

Źródło. Fragment tekstu.

Prawdą jest, że nie trzeba dawać wielkich sum posłowi, który zrywa sejm, [...], ale to nie wystarcza. Trzeba mieć za sobą znaczną grupę wpływowych [...], którzy poprą owego posła. Jest to zwykle prosty szlachcic, którego łatwo wprowadzić jest pozyskać, ale równie łatwo może on zmienić swoje zdanie otrzymawszy podarek od dworu.

Źródło: Wiek XVI-XVIII, Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1999, s. 337.

31.1. Rozstrzygnij, czy sytuacja opisana w źródle dotyczy Rzeczypospolitej w okresie wczesnej demokracji szlacheckiej czy w okresie oligarchii magnackiej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródła.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

31.2. Podaj nazwę zasady stosowanej przez posłów podczas obrad sejmu, do której odnosi się autor w pierwszym zdaniu tekstu.

.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 32. (0–3).

Źródło. Tekst literacki [fragment].

Dla dobra powszechnego: to pierwsza ustawa,
Z której jako ze źródła płyną wszystkie prawa.
Widzimy wtedy, że rząd umową się tworzy,
Nie pochodząc, jak mylnie sądzą, z woli bożej.
Owóż rząd na kontrakcie oparłszy społecznym.
Podział władzy już tylko jest skutkiem koniecznym.

Źródło: A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Warszawa 2000, s. 216–217.

32.1. Uzasadnij, podając dwa argumenty, że tekst zawiera idee oświeceniowe.

-
-

32.2. Podaj nazwę *pierwszej ustawy*, która została uchwalona w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i zawierała idee oświeceniowe.

.....

Zadanie 33. (0–2)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Podczas swojej podróży do Holandii zaangażował wielu artystów i rzemieślników: szpilkarzy, druciarzy, majstrów przemysłu papierniczego, rusznikarzy [...]; nie tylko starał się ściągnąć do kraju jak najwięcej ludzi tego rodzaju, ale również wysyłał swoich poddanych do Anglii i Holandii, by się nauczyli produkcji fabrycznej [...] doprowadził fabryki różnego rodzaju do takiego stanu, że w obfitości produkowały takie towary, jak np. igły, broń [...]

Źródło: *Wiek XVI-XVIII, Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów* oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B.Lenard, Warszawa 1999, s. 337.

33.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Źródła odnoszą się do reform, które zostały przeprowadzone na przełomie XVII i XVIII wieku w

1. Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
2. Rosji.
3. Prusach.
4. Austrii.

33.2. Dokończ zdanie - odpowiedź wybierz spośród podanych.

Reformy opisane w źródle przeprowadził

1. Stanisław August Poniatowski.
2. Piotr I Wielki.
3. Fryderyk II Wielki.
4. Józef II Habsburg.

Eliminacje Okręgowe II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

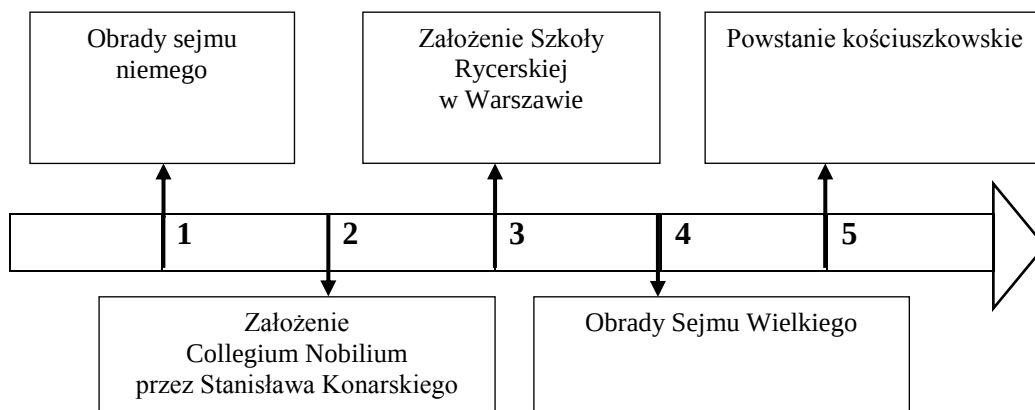
Zadanie 34. (0–1)

Źródło 1. Fragment tekstu.

Naród Polaków był w Europie jeden z największych, najpotężniejszych i z najpoważniejszych. Teraz naród Polaków, już co do ziemi uszczuplony, co do ludności jeden z najmniejszych i najsłabszych, a w całej Europie on ze wszystkich cierpi największe krzywdy i wzgardę. On wewnątrz najstraszniejsze widział zbrodnie, zewnątrz najsrozszych doświadczył gwałtów. Pierwszy legł ofiarą spisku trzech despotów.

Źródło: S. Staszic, *Przestrogi dla Polski*, www.wolnelektury.pl [dostęp 10.10.2017]

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opisana w tekście sytuacja Rzeczypospolitej, miała miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

A. 1.

B. 2.

C. 3.

D. 4.

Zadanie 35. (0–2).

Źródło. Fotografia znaczka

Źródło: <http://katalogznaczkow.net> [dostęp: 17.10.2017]

35.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Instytucja, do powstania której nawiązuje znaczek została powołana, gdy w Rzeczypospolitej

Obojga Narodów panował król

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

35.2. Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Głównym zadaniem *Komisji*, do której nawiązuje źródło było

1. założenie Szkoły Rycerskiej.
2. przywrócenie nauczania opartego na scholastyce.
3. wykształcenie społeczeństwa Rzeczypospolitej w duchu oświecenia.
4. kształcenie młodzieży w duchu tradycyjnej, konserwatywnej demokracji szlacheckiej.

Zadanie 36. (0–3)

Źródło 1. Tekst źródłowy [fragment].

Wszelka władza ustawodawcza, [...] należeć będzie do Kongresu [...]. Władza wykonawcza spoczywać będzie w ręku Prezydenta [...]. Będzie on sprawował swój urząd w ciągu czterech lat [...].

Źródło: T. Mosiek, *Historia. Od wielkich odkryć geograficznych do I wojny światowej*, Poznań 2004, s. 10.

Źródło 2. Fotografia serii znaczków pocztowych.

Źródło: <http://katalogznaczkow.net> [dostęp: 7.11. 2016]

36.1. Rozstrzygnij, czy zacytowany fragment to dokument, który przyczynił się do wojny o niepodległość USA, czy był skutkiem tej wojny. Odpowiedz uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

36.2. Uzasadnij, podając dwa argumenty, że treść znaczka pocztowego (źródło 2) nawiązuje do wojny o niepodległość USA.

-
.....
-
.....

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 37. (0–2)

Źródło. Utwór [fragment]

Jeszcze Polska nie umarła,
kiedy my żyjemy.
Co nam obca moc wydarła,
szablą odbijemy.

Marsz, marsz, Dąbrowski
do Polski z ziemi włoski
za Twoim przewodem
łączem się z narodem.

37.1. Podaj nazwę polskiej formacji wojskowej, dla której powstał utwór zacytowany w źródle.

.....

37.2. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

Polska formacja wojskowa, z której powstaniem związany jest zacytowany w źródle utwór walczyła u boku

1. Tadeusza Kościuszki.
2. Napoleona Bonaparte.
3. Józefa Poniatowskiego.
4. Józefa Piłsudskiego.

Zadanie 38. (0–2)

Źródło 1. Fotografia obrazu.

Źródło: <http://www.muzeumwp.pl> [dostęp 2.11.2017]

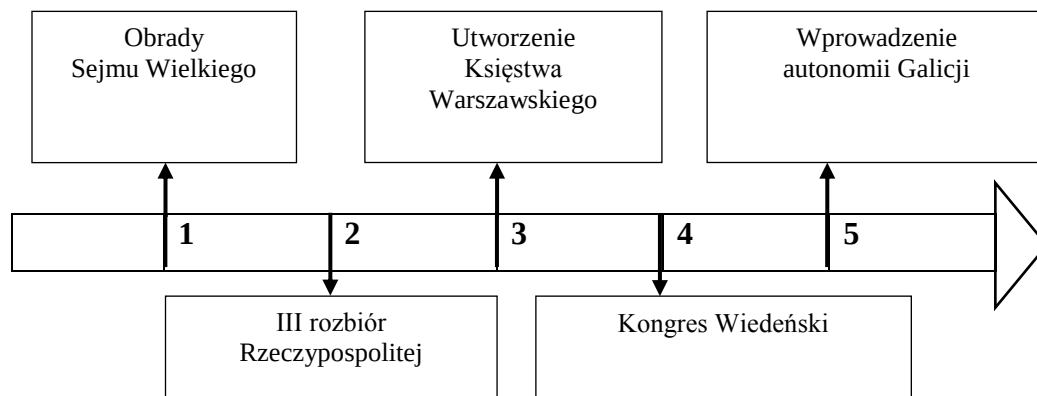
Eliminacje Okręgowe II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Źródło 2. Mapa.

Źródło: R Śniegocki, *Historia. Od kongresu wiedeńskiego do I wojny światowej*. Warszawa 2008, s. 54.

Źródło 3. Taśma chronologiczna.

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

38.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Wydarzenie, do którego nawiązuje treść mapy (źródło 2.) miało miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

38.2. Rozstrzygnij, czy formacja wojskowa widoczna na obrazie (źródło 2) brała udział w wydarzeniach, do których nawiązuje mapa (źródło 1). Wybierz odpowiedź Tak albo Nie i jej uzasadnienie spośród 1–3.

Tak,	ponieważ	1.	na obrazie widoczne są oddziały powstańcze w stroju charakterystycznym dla powstania styczniowego i na mapie zaznaczone są miejsca bitew, stoczonych również w powstaniu styczniowym.
Nie,		2.	na obrazie widoczne jest formacja wojskowa charakterystyczna do powstania listopadowego, a ilość miejsc bitew i potyczek zaznaczonych na mapie jest charakterystyczna dla form walki prowadzonych w czasie powstania styczniowego.
		3.	na obrazie widoczne jest regularne wojsko polskie, które brało udział w powstaniu listopadowym, a miejsca bitew zaznaczonych na mapie, to bitwy stoczone również w czasie powstania listopadowego.

Zadanie 39. (0–2)

Źródło. Fragment opracowania historycznego.

Szukano surowców i zarazem rynków zbytu dla wciąż rosnącej produkcji gospodarki europejskiej. Oplacało się inwestować na terenach kolonii, które zapewniały tanią siłę roboczą. Istotne stawały się także potrzeby strategiczne, np. Wielka Brytania opanowując Birmę i gwarantując sobie wpływy w Afganistanie, ubezpieczała w ten sposób Indie.

Źródło: A. Radziwiłł, W. Roszkowski, *Historia (...)*, Warszawa 1995, s. 37.

39.1. Dokończ zdanie – odpowiedź wybierz spośród podanych.

W tekście zostały

1. wymienione tereny odkryte przez Krzysztofa Kolumba.
2. wskazane przyczyny ekspansji kolonialnej w XIX wieku.
3. opisane skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata.
4. podane skutki demokratyzacji życia politycznego na przełomie XIX i XX wieku.

39.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Wielka Brytania stała się największym imperium kolonialnym w wieku

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 40. (0–2)

Spośród wydarzeń oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

- A. Likwidacja Rzeczypospolitej Krakowskiej.
- B. Wprowadzenie w stosunku do Królestwa Polskiego nazwy Kraj Nadwiślański.
- C. Likwidacja Konstytucji Królestwa Polskiego.
- D. Ogłoszenie branki przez Aleksandra Wielopolskiego.

Zadanie 41. (0–3)

Źródło 1. Tekst źródłowy [fragment].

Zapadł niesłychany wyrok! [...] rodziców tych małych dzieci skatowanych przez pruską szkołę sądy pruskie ukarały długim więzieniem za to, że pod wpływem rozpacz i litości wypowiedzieli zbyt głośno słowa przeciw takiej szkole i takim nauczycielom [...]. Czy chodziło również o to, by bohaterskie dzieci pomarły z głodu? W społeczeństwie Hakaty – doprawdy – to możliwe [...]

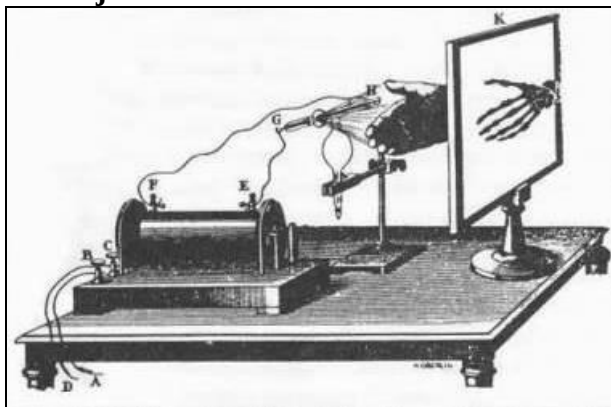
Źródło: Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 430.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Głównym celem organizacji wspomnianej w ostatnim wersie tekstu było wspieranie pracy organicznej.	P	F
Organizacja, o której pisze autor tekstu w ostatnim zdaniu przytoczonego fragmentu miała na celu całkowitą germanizację narodu polskiego.	P	F
Bohaterskie dzieci przywołane w tekście źródłowym wypowiedziały się przeciwko rusyfikacji.	P	F

Zadanie 42. (0–3).

Źródło 1. Fotografia ilustracji.

Źródło: www.wirtualne_laboratorium.republika.pl/wilhelm.htm [dostęp: 2.11.2017]

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

	1	2	3	4	
	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.

42.1. Podaj nazwę wynalazku zaprezentowanego w źródle.

.....

42.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Zaprezentowany w źródle wynalazek został odkryty w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

42.3. Podaj dziedzinę, w której zaprezentowany w źródle wynalazek znalazł zastosowanie.

.....

Zadanie 43. (0–3)

Źródło. Fotografia źródła z epoki.

Źródło: <http://o-historii.pl/.....-kobiety/> [dostęp 2.11.2017]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Fotografia zaprezentowana w źródle jest dowodem na zmianę pozycji społecznej kobiet, która dokonała się przed rewolucją przemysłową.	P	F
Fotografia zaprezentowana w źródle mogła być wykonana najwcześniej na przełomie XIX i XX wieku.	P	F
O zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie walczyły, między innymi, sufrażystki.	P	F

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

Zadanie 44. (0–2)

Źródło. Fotografia.

Źródło: [http://mtg.domek.org/\[...\] /stare01.htm](http://mtg.domek.org/[...] /stare01.htm) [dostęp 2.11.2017]

44.1. Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zdjęcie mogło być wykonane najwcześniej

1. w okresie napoleońskim.
2. w okresie powstania styczniowego.
3. w czasie walk prowadzonych podczas procesu jednoczenia się Niemiec.
4. w czasie I wojny światowej

44.2. Dokończ poniższe zdanie – wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Po raz pierwszy tej broni użyła armia:

1. francuska.
2. rosyjska.
3. niemiecka.
4. brytyjska.

Zadanie 45. (0–3)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment].

Programem naszym jest program, który zapewni światu pokój [...]:

13. Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie, które winno obejmować terytoria zamieszkane przez ludność niezaprzeczalnie polską, któremu należy zapewnić swobodny i bezpieczny dostęp do morza i którego niezawisłość polityczną i gospodarczą oraz integralność terytorialną należy zagwarantować paktem międzynarodowym.

Źródło: Wiek XX, Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B.Lenard, Warszawa 1999, s. 43–44.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy – fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Zacytowany tekst jest fragmentem aktu wydanego przez cesarzy Niemiec i Austro-Węgier do Polaków w czasie I wojny światowej.	P	F
Tekst zacytowany w źródle jest fragmentem Orędzia Prezydenta USA w roku 1918.	P	F
Zacytowany tekst jest fragmentem deklaracji cara Mikołaja II z 1916 roku.	P	F

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów

BRUDNOPIS

Eliminacje Okręgowe
II Olimpiady Historycznej Gimnazjalistów